Anton Sládek

Javisko zákulisia a Foto-Grafiky

Anton Sládek, another significant slovak photographer, who is also known for his classic black and white work, portrays theatrical actors and captures spontaneous backstage of the theater performance. The similarity of Anton Sládek´s artwork to photograps of Diane Arbus is not only visual, but also thematic. As same as in the 70's american society was talking about Arbus that: "she was and still is a photographer, that America never wanted but surely needed. On the other side, she's so important for american photography, that they would have miss her...". We feel the same about Sládek. Not only that we want him, but we really need him. His second presented series of Photo-Graphics, manipulated stills and photograms is a collaboration with czech graphic designer Pravoslav Flak. They are interventions to photography, graphics and computer manipulations, while common idea is Plato's theory of human knowledge. In the form of bizarre still-lifes and games of lights, he associates with the links of André Kertész and Jaromír Funke to the interwar avant-garde, new pragmatism and new objectivity, as well as to the subtle and delicate metamorphosis of light reflections in the context of the Josef Sudek´s works.

Do kontaktu s divadelnou fotografiou som sa po prvý krát dostal v rámci cičenia na Filmovej Akadémii muzických umení v Prahe. Cennú skúsenosť s týmto krásnym, ale náročným žánrom som ocenil neskôr pri dokumentovaní reálnych divadelných a operných inscenácií. Na skúškach v SND som objavil bufet pre zamestnancov. Odtiaľ som začal spoznávať zákulisie. Páčili sa mi situácie, keď si speváci pred skúškou už v kostýmoch prišli niečo kúpiť do bufetu. Vnímal som kontrast medzi prostredím bufetu a civilným správaním sa postáv v dobových kostýmoch. Chcel som urobiť fotografie, ktoré by zachytávali ľuské čisté emócie vyvolané výnimočnosťou danej chvíle. Kontrast medzi uvoľnením v zákulisí a všetkým, čo s tým súvisí a chvíľami vypätia na javisku pred obecenstvom.

Na mojich fotografiách zachytávam premenu civilnej osobnosti na opernú alebo baletnú postavu. Spevák, či speváčka v kostýme pred vystúpením na javisko je ešte stále sám, sama sebou, hoci vnútorne sa už identifikuje so svojou rolou. Akonáhle však vystúpi do svetiel javiska, stáva sa postavou a musí poctivo a presvedčivo podať svoj výkon. Divák netuší a myslím si, že ani nemá tušiť nič o tom, čo sa deje v zákulisí pred predstavením a počas neho. Vidí len to, čo mu je dovolené vidieť. Veď vlastne kvôli tomu aj príde do divadla. Na druhej strane nie je na škodu ukázať divákovi, že za prekrásne zaspievanou áriou, harmonickým alebo dramatickým pohybom baletky sú skryté mesiace a roky tvrdej driny. (Ako hovorieval režisér Bednárik: "Krv, pot a slzy").

Projektom fotografií zo zákulisia som chcel vyjadriť úctu ku všetkým ľuďom, ktorí sa podieľajú na chode predstavenia. Pre mňa bolo fotografovanie zákulisia niečo nové a tiež som sa musel vysporiadať s mnohými úskaliami, o ktorých som netušil. Od technických problémov až po spôsob ako sa správať a pohybovať v tomto priestore. Veľa som sa naučil. Postupne v rozpätí rokov 2003 – 2005 vzniklo obrovské množstvo fotografií zachytávajúcich okamihy života v zákulisí a bolo z nich treba vyselektovať kolekciu, ktorá by zodpovedala skutočnosti. Josef Sudek raz povedal, že svoje fotografie vyvolá a odloží. Pozrie sa na ne až po roku. A keď fotografia nestratí emóciu a cíti pri nej to isté ako pred rokom, potom ju uzná za dobrú. Tejto jeho výpovedi som porozumel až pri práci s fotografiami zo zákulisia. Trvalo oveľa dlhšie ako jeden rok, kým sa fotografie ustálili v tomto reprezentatívnom výbere, knižnej podobe a tak sa dostali na verejnosť.

Veľmi rád mám fotografiu na ktorej si Nora Galovičová cez prestávku skúša svoj výstup. Biela sukňa sa jej krásne rozviala a zachytil som aj sústredený výraz tváre, skrátka z fotografického hľadiska to vyšlo výborne. Rovnako mám rád aj fotografiu speváčky Janky Bernáthovej ako po návrate do šatne pije minerálku. Je v charakteristickej póze v šatni pred zrkadlom. V zimných mesiacoch je v budove dosť teplo a tým pádom aj sucho. Speváci musia často dopĺňať tekutiny. Zároveň jej maskérka upravuje vlasy. Pri portréte Evy Urbanovej vychádzajúcej zo šatne mäžme vnímať malý - silný príbeh. Chcel som nafotografovať hosťujúcu pani Urbanovú v šatni, ale neodvážil som sa len tak zaklopať. Poprosil som garderobierku, aby sa opýtala, či by som ju mohol fotografovať pri obliekaní a maskovaní. Odpoveď bola, že môžem urobiť fotku, ale až keď bude celkom pripravená na vystúpenie. Čakal som pred šatňou. Po dlhom čakaní, keď ju už inšpicient volal na scénu, sa otvorili dvere. Keď ma zbadala, spomenula si na sľúbené fotografovanie, povedala tak rýchlo teraz a skryla fľašu minerálky, ktorú držala v ruke za chrbát a stuhla uvedomujúc si, že je fotografovaná. Ja som stihol urobiť jednu snímku a bola preč. Dodnes ma mrzí, že som nestihol urobiť záber s minerálkou, kedy bola sama sebou.

Divadelná fotografia bola donedávna technicky veľmi náročná disciplína a málo fotografov sa jej venovalo. Bolo to hlavne kvôli svetelným podmienkam na javisku a hraničným možnostiam fotografických objektívov a citlivých materiálov. Dnes je vďaka digitálnej technike táto stránka problému vyriešená a zostáva už len na schopnostiach, skúsenosti a cite samotného fotografa, ako dokáže danú inscenáciu fotograficky spracovať. V súčasnosti je príznačné cez intermediálne presahy ísť až na hranice fotografie. Zároveň je rozumné zachovať si spôsob myslenia a slobodného prístupu k zadaným prácam. Práve tento projekt divadelných a operných portrétov je popri tzv. rýchlej fotografii konzervatívny, práve preto si vyžadoval technickú predcíznosť, čo je pre vývoj a mentalitu media fotografie tiež potrebné.

Javisko zákulisia

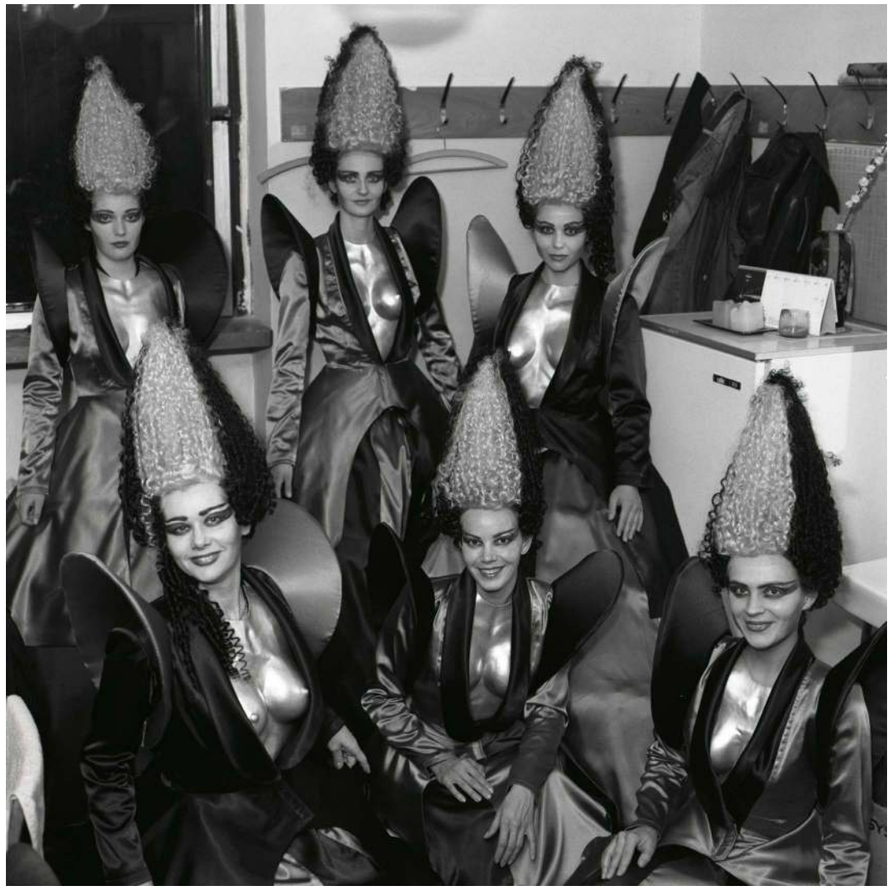

Anton Sládek
Foto-Grafiky, 2016

Foto-Grafiky (2016)

Projekt manipulovaných zátiší vznikol v spolupráci s českým grafikom Pravoslavom Flakom v roku 2016. Spoločnou myšlienkou týchto fotografií – grafík je Platónove prirovnanie o ľudskom poznaní sveta - Platónova jaskyňa. V krátkosti sa tu hovorí o tom, že by sme nemali slepo veriť všetkému o čom sa nás snažia persvedčiť. A že skutočnému poznaniu je vlastná skúsenosť.

Fotografie vychádzajú zo základnej špeciálnej techniky takzvaného fotogramu. Predmety sa však neukladajú na citlivý fotopapier, ale sú nainštalované v toku svetla, tak aby vrhali na podklad čo najintenzívnejší tieň, vytvárajúci bizardné tvary. Kompozícia tieňa a prípadných doplkov sa odfotografuje na klasický čiernobiely materiál. Po digitalizácii záberov, posielam dáta na dotvorenie priateľovi do Prahy.

Konečný výstupom je tak veľmi intenzívna kooperácia dvoch subjektov, ktoré predstavujú rozdielne estetické názorové platformy. Vďaka premysleným intervenciám farebných plôch, škvŕn a tvarov do monochrómu čiernobieleho obrazu, formálne a významovo posúvame obraz smerom ku grafike.

Za túto spoluprácu vďačím Facebooku. Prvýkrát som uverejnil na fb svoje tieňové čiernobiele zátišia koncom roka 2015. Reakcie priateľov boli pozitívne. Po uverejnení niekoľkých obrazov sa mi ozval spolužiak z Prahy, kameraman Pravoslav Flak, ktorému sa fotografie pozdávali, a zároveň ma požiadal o zapožičanie 2 – 3 kúskov. Tak som mu poslal fotografie s tým, že ak by ho niečo napadlo môže do čiernobielych obrázkov vstúpiť farbou. O niekoľko dní prišli mailom dofarbené fotky, ktoré ma očarili . Tak sme začali týmto spôsobom spolupracovať. Vzniklo tak 60 obrazov. Cením si na tom to, že spolupráca začala úplne spontánne. Naposledy sme sa videli na vysokej škole pred 40-timi rokmi a od toho času sme o sebe nič nevedeli.

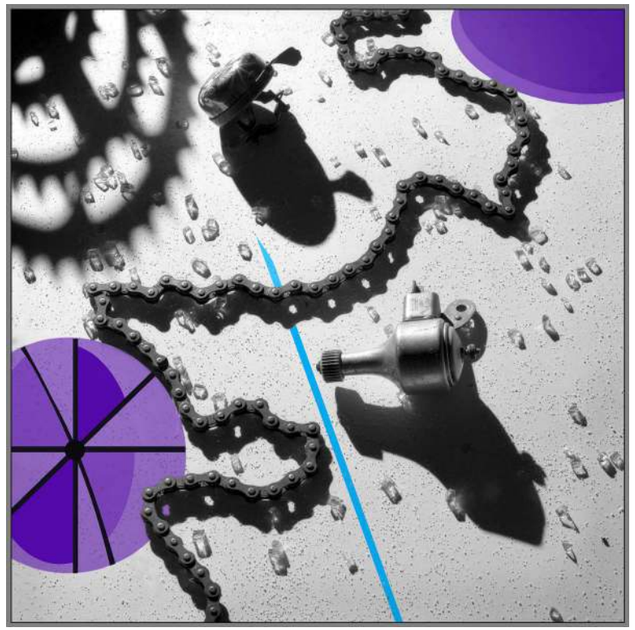

Anton Sládek
Foto-Grafiky, 2016

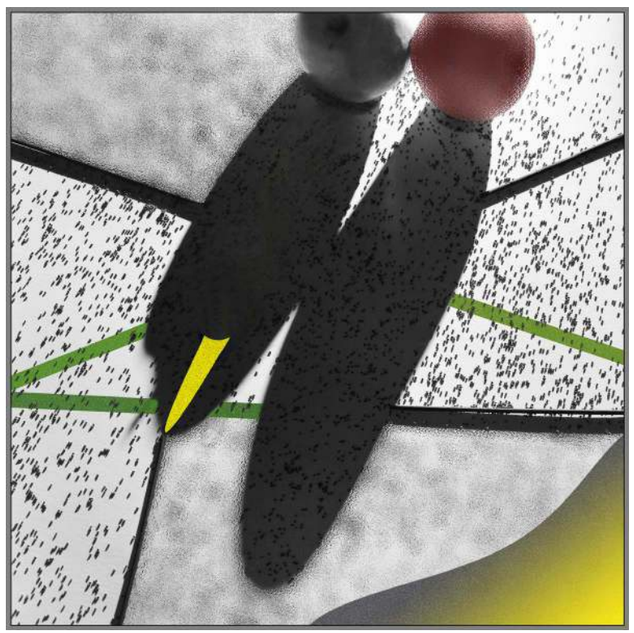

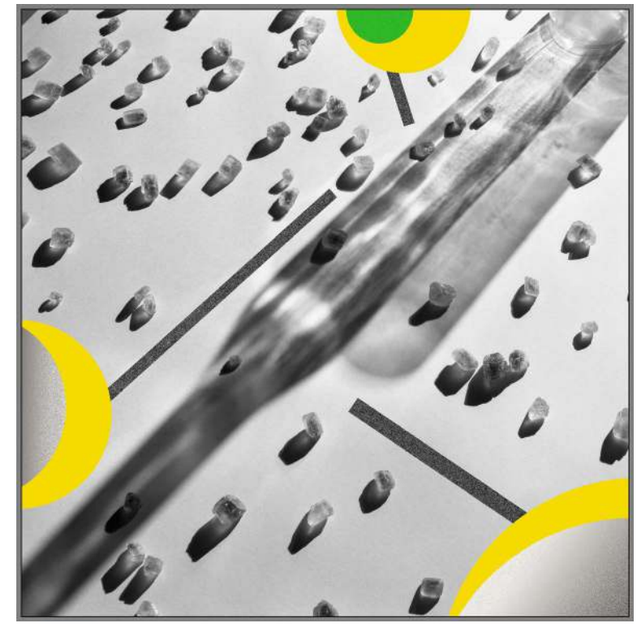

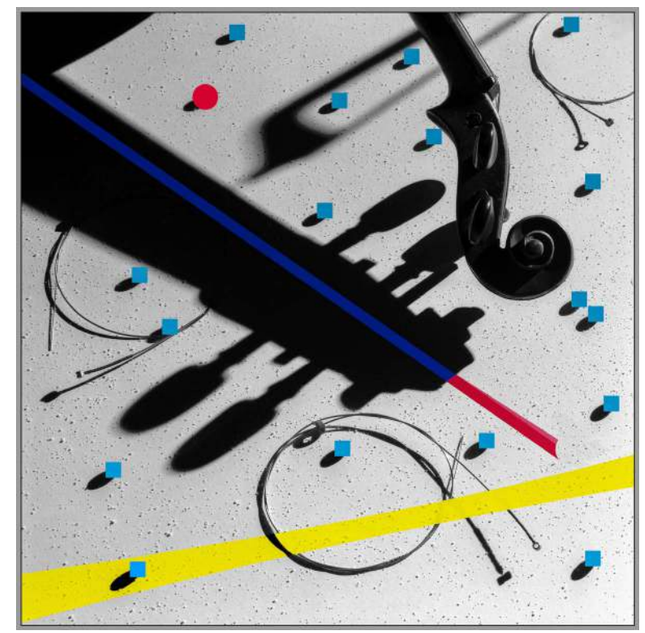

Anton Sládek
Foto-Grafiky, 2016

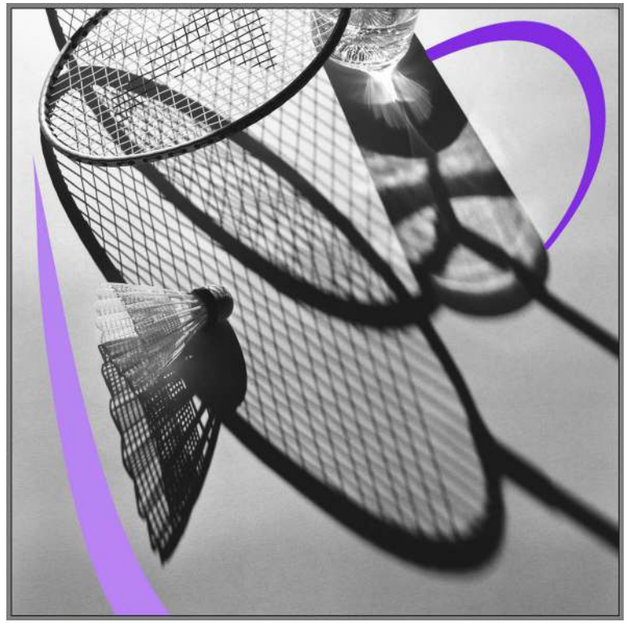

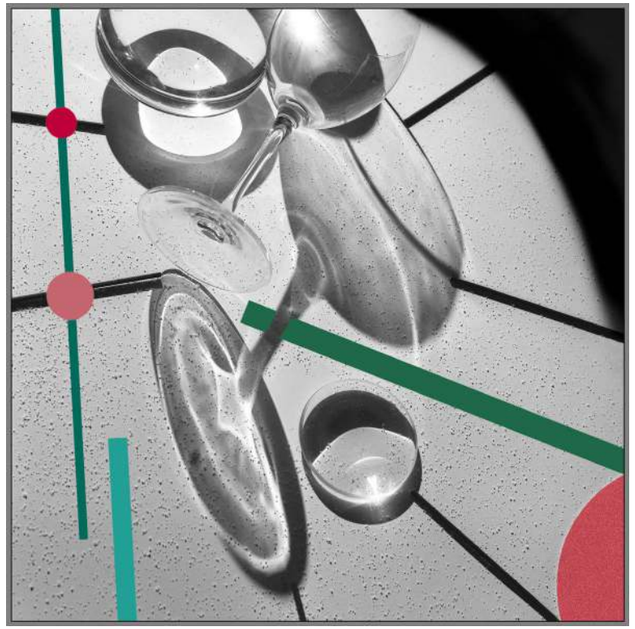

Anton Sládek
Foto-Grafiky, 2016

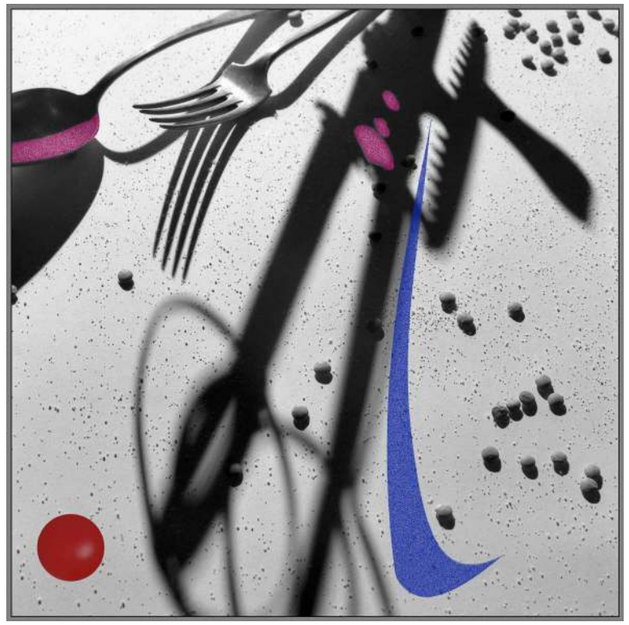

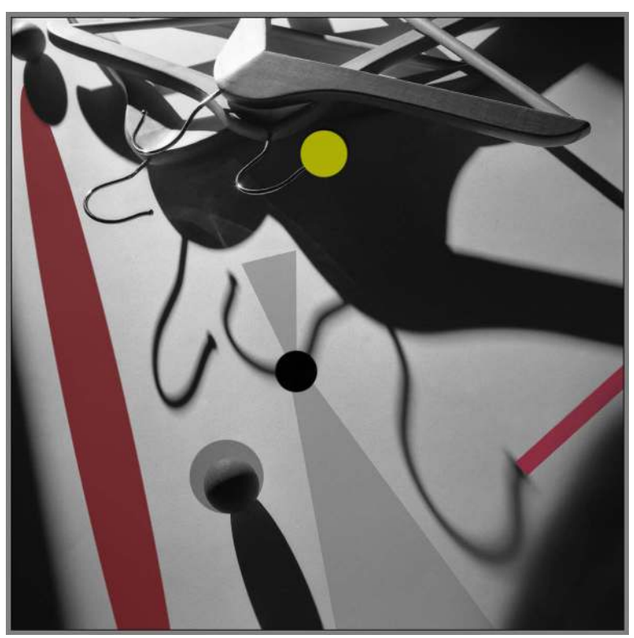

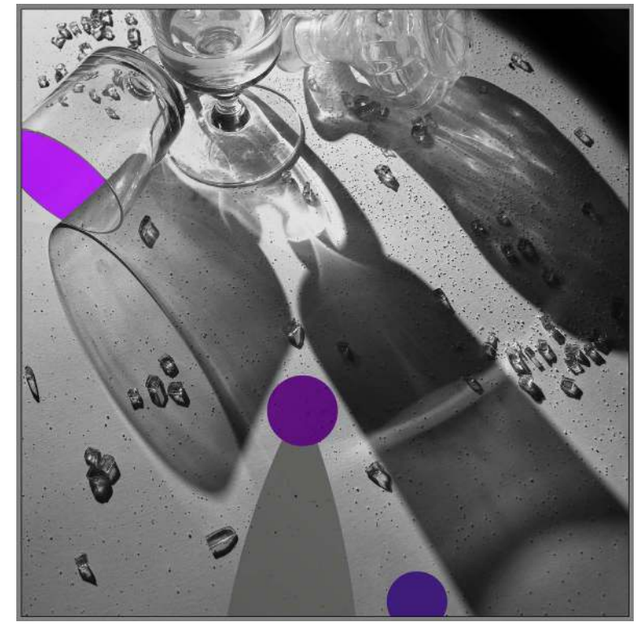

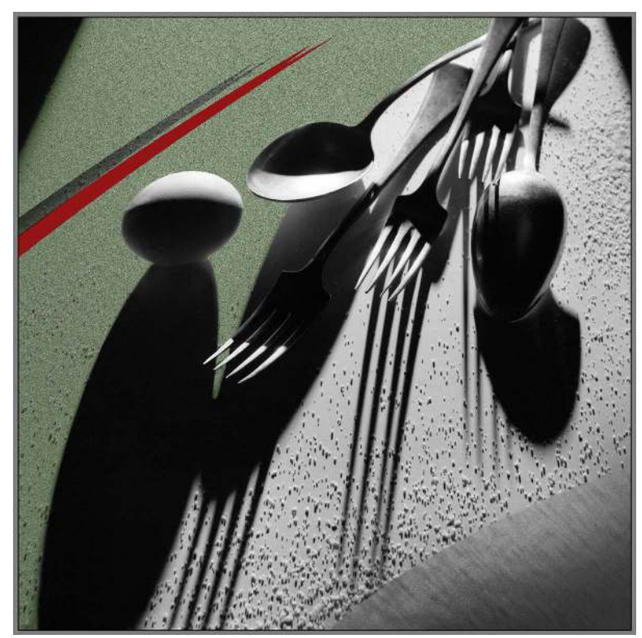

Anton Sládek
Foto-Grafiky, 2016

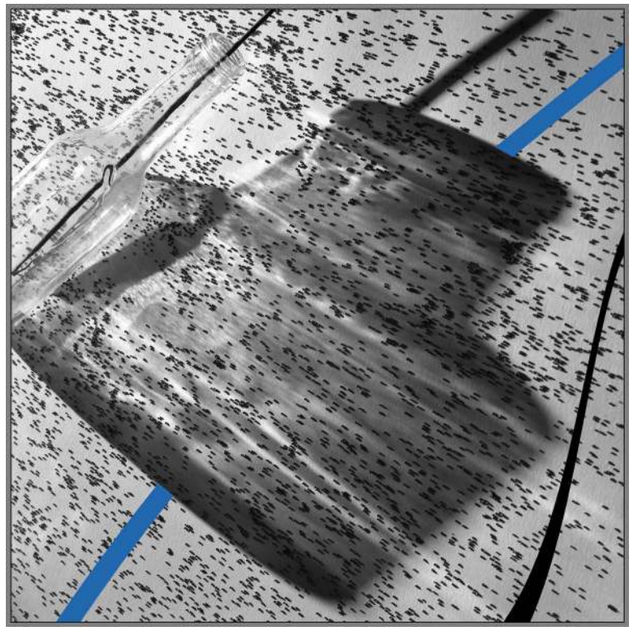

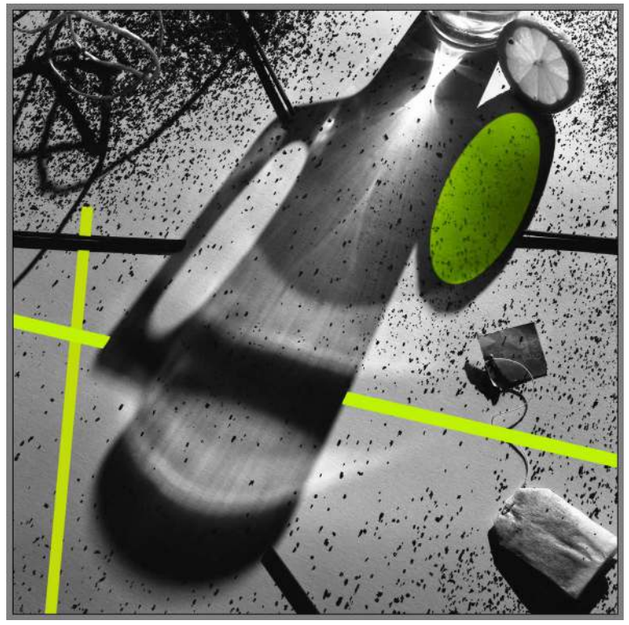

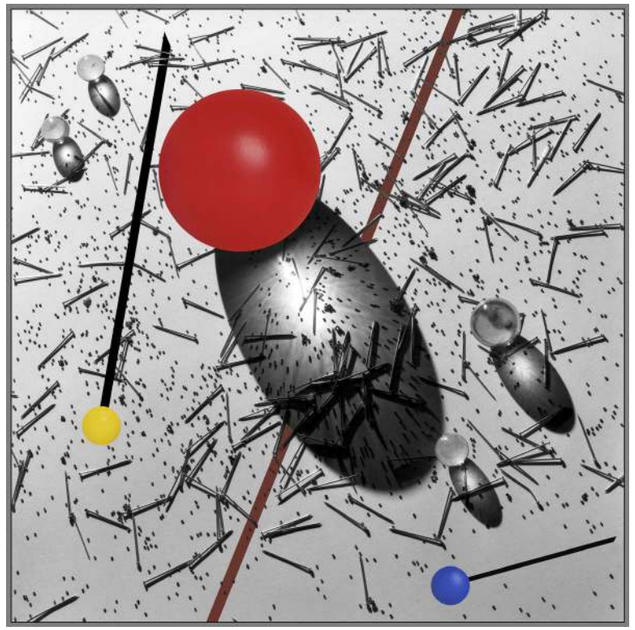

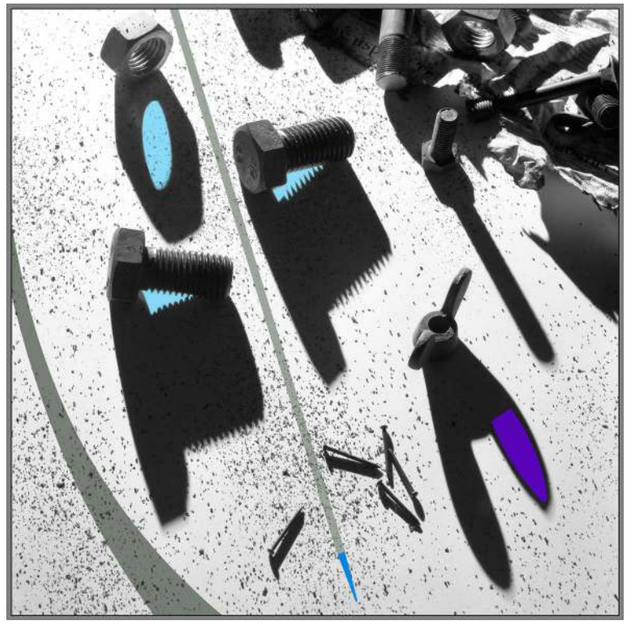

Anton Sládek
Foto-Grafiky, 2016

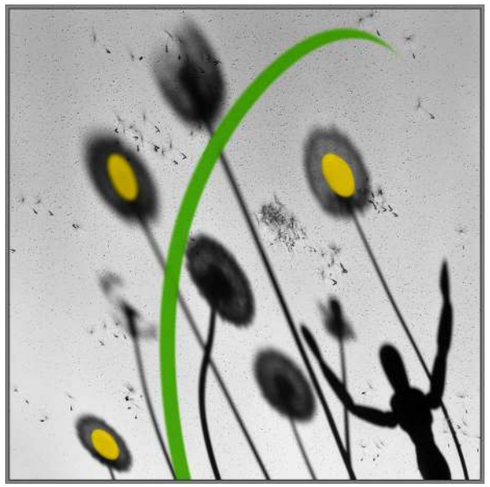

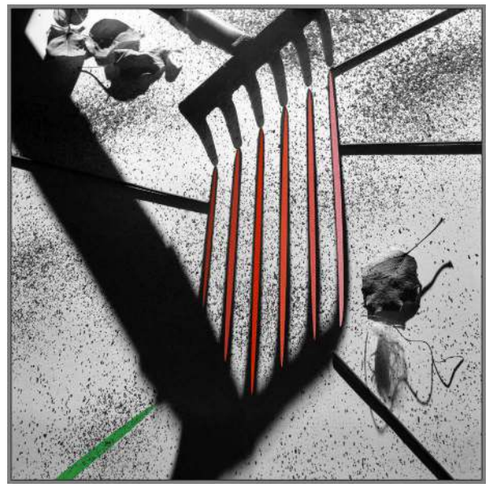

Anton Sládek
(1956, Bratislava)

V rokoch 1971 - 1975 navštevoval Strednú školu umeleckého priemyslu v Bratislave. V období rokov 1977 – 1982 študoval na Filmovej a televíznej fakulte AMU v Prahe, odbor Umelecká fotografia. Po absolvovaní pražskej FAMU bol zamestnaný v Slovenskom národnom divadle v Bratislave, neskôr v redakcii časopisu Mladé rozlety a od polovice 80. rokov je fotografom v slobodnom povolaní. Vystavoval na Slovensku aj v zahraničí a je zastúpený v zbierkach Slovenskej národnej galérie. Spolupracoval s režisérom Jozefom Bednárikom na jeho muzikáloch pre divadlo Andreja Bagara v Nitre a Novú scénu v Bratislave. Fotografoval aj pre operu SND a iné divadlá. V roku 1996 získal 1. cenu Czech Press Photo za divadelné fotografie. S redakciou časopisu DORKA, pre ktorú fotografoval bytové doplnky, spolupracoval vyše 20 rokov. Okrem toho vytváral fotografické obálky na knihy (Slovenský spisovateľ, Tatran) a gramoplatne (Opus).

Venuje sa voľnej tvorbe a vydavateľskej činnosti. V rokoch 2005 – 2014 pracoval ako MOV – fotografia, na Strednej odbornej škole Račianska 105 v Bratislave. V rámci voľnej tvorby dlhodobo pracuje na téme miznúcej a novo vznikajúcej Bratislavy a hier svetla a tieňa.

Od začiatku svojej fotografickej tvorby má za sebou početné kolektívne aj individuálne výstavy.

Doteraz vydal tieto fotografické knižky:

- ***Bratislava, moja láska, 1999***
- ***Svetlo a tieň, 2000***
- ***Obrázky z Bratislavy, 2000***
- ***Prvých 50 krokov (s Františkom Gyárfášom), 2002***
- ***Po schodoch z vody (s Ivetou Ondrejkovou), 2011***
- ***Medzičas. Miznúce miesta Bratislavy 2015***
- ***Zákulisie. Skrytý svet opery a baletu, 2015***